

КАНЦЭРТ У... КАНЦЭРЦЕ

Адбылася гэтая гісторыя гадоў з пятнаццаць таму, але помніцца парнейшаму добра.

Значыць, лета на дварэ, жнівень. З поля ўбралі збожжавыя, у працы вяскоўцаў наступіў кароткі перадыш. А да яго ярэнае гастралое спявачка Ірына Дарафеева, што ў нядзелю ў недалёкім ад нас мястэчку адбудзецца вялікі канцэрт.

Не скарыстацца такой магчымасцю проста грэх, бо калі яшчэ выпадзе?

Карацей, мы з сям'ёю сабраліся ехаць: за гадзіну-другую да пачатку ў багажнік паклалі табурэтку (на ўсякі выпадак, каб нашай бабулі было дзе сесці), у гародчыку нарэзалі самых прыгожых кветак і...

Мы загадзя прыехалі: на пляцоўцы каля школы поўным ходам ішлі апошнія прыгатаванні, народу збіралася ўсё больш і больш...

А вось ужо і спявачка — прыгожая, узнёслая, хораша прыбраная... Павітала ўсіх, заспявала... Грымнулі апладысменты, да сцэны рушылі хлопцы з прыгожымі вярцінямі.

Ішлі яны, праўда, неяк няўпэўнена — хісталіся трохі з боку ў бок. Аднак артыстка ўзяла іх кветкі, хораша падзячыла... Заспявала новую песню, а потым яшчэ...

Не паспела закончыць, як тыя ж двое прыхільнікаў няцвёрдай хадой, але ж навывперадкі, зноў панесліся да сцэны — ужо з букетамі астраў... А напярэймы ім з іншага кута зашпяўся старшыня сельсавета — мужчына вельмі аб'ёмны. Не, ён не бег, але гэтак спрытна перабіраў нагамі...

Затрымаў аднаго з фанатаў (мусіць, зрабіў вымову — папрасіў не перашкаджаць спявачцы?). Другі ў гэты час быў на сёмым небе ад шчасця, бо такі правраўся — данёс, аддаў Дарафеевай кветкі!...

І трэба сказаць, што гэта быў толькі пачатак... канцэрта ў канцэрге, бо мы, гледачы, з асалодай слухалі песні, а паралельна — сачылі за хлопцамі, якія раз-пораз насілі спявачцы кветкі.

Дзе бралі? Па-першае, у зале, у іншых людзей, якім не хапала, можа, адвагі ісці да сцэны, а па-другое...

Трохі пазней, пасля канцэрта, стала вядома, як моцна пацярпелі кветнікі каля хат, размешчаных на падальёк ад школы.

...Без сумневу, у заслужанай артысткі Ірыны Дарафеевай было вельмі шмат розных незабыўных сустрэч і памятных канцэртаў. А ў нас — вось гэты.

Ірына Салата,

г. Гродна.

ВЫЙСЦІ ЗАМУЖ — ТРЭБА ЗНАЦЬ...

У той цёплы жнівеньскі дзень я выпадкова апынулася на вакзале: праводзіла сяброўку ў вёску да бабулі, памахала ручкай услед цягніку, а далей, як той казаў, аслупянеў, бо ўбачыла... Яго — хлопца сваёй мары: прыгожая постаць, мяккі, славыны тып твару, уважлівая шэрыя вочы...

Што цікава, яны таксама глядзелі на мяне — захоплена, радасна. Яны казалі: «Анёл мой, я рады вас бачыць!»

І гэта не вельмі мяне здзівіла, бо ў свае 18 я не толькі помніла крылатае: «У чалавеку ўсё павінна быць

прыгожым...» Пасля пятага класа, у піянерскім лагерах, я, можна сказаць, не спускала вачэй з нашай важатай. У яе, Паліны, быў вельмі худы, выцягнуты твар, доўгі кручкаваты нос... Але пры гэтым — капа залатых валасоў, постаць каралевы, голас як звон ручайка. Да таго ж акуратнае моднае адзенне, лёгкі макіяж, туюфелькі на шпільках, усмешка...

Іншымі словамі, нарадзіўшыся зусім непрыгожай, Паліна была прыгажуняй!

Вось і я з усіх сіл старалася. Ва ўсякім разе, у той дзень прыбралася ў сукеначку сонца-клэш з цудоўным шалічкам, у туфлі-лодачкі. Валасы — колеру спелай саломы (я ж на хімфаку вучуся!) — сабраны ў прычоску «Афіцэры, за мной!».

І, як высвятлялася, не толькі яны?

...Хлопца звалі Колям. Мы пазнаёміліся, я даведалася, што ён таксама студэнт, праўда, сталічнай ВНУ (а я — Віцебскай), што тут, у гэтым горадзе, жыве яго бабуля, што мы абое любім марожанае, кнігі і кіно, што зараз ён едзе ў Мінск...

Адтуль на мой адрас хутка паляцелі пісьмы. І чым больш іх было, тым часцей я лавіла сябе на крамоўнай думцы (мне ж яшчэ вучыцца і вучыцца — другі курс), што Коля — якраз тое, што трэба: мой чалавек, мая палавінка.

Ды і я — магчыма — яго?.. Ну раптам? Хоць тады, вядома ж, на каханне ніякіх намёкаў і ніякіх прызнанняў, бо з чаго б, калі мы толькі-толькі пазнаёміліся, калі паміж намі ўсяго і было, што некалькі гадзін на вакзале, некалькі порцый марожанага?

Наступная сустрэча магла адбыцца зімой: Коля пасля сесіі збіраўся прыехаць да бабулі ў Віцебск, а напярэдадні нашу суседку запрасілі на вяселле да пляменьніцы. На мяне яна пакідала сваю кватэру і ў ёй — малага катка, Афоню. Такім чынам, да экзаменаў я рыхталася за чужым сталом, у перапынках — пісала пісьмо... А кацяня гэтым часам стала адбіраць маю ручку — прасіць, каб я з ім гуляла...

Ну і як тут было адмовіць, калі яно такое прыгожанькае, такое пушыстае, мілае...

Карацей, Колю я напісала пра тое, што адчувала і бачыла, прычым без намёкаў, што Афоня — проста кацяня...

Адказ на гэты ліст быў вельмі хуткі і гэтакі ж злы. Коля пісаў, што я яго падманула: ён, маўляў, да мяне ўсёй душой, а вось я, маючы іншага і такога ўжо ўлюбёнага кавалера, зводжу з розуму яшчэ і яго... Навошта?!

...Адказаць на гэтае досыць смешнае для мяне пытанне я збіралася пры сустрэчы, нават, калі выпадзе, можа, і пазнаёміць Колю з Афонам. Уяўляла, як гэта будзе, як здзівіцца і засмяецца Коля.

Аднак здзівілася я сама. І не менш.

Неяк да нас у дзверы пастукалі, я адчыніла і ўбачыла за парогам прыгожую дзяўчыну сваіх гадоў. Яна ўдакладніла, ці я перад ёй, а потым працягнула мне... мой ліст да Колі, сказала, што знайшла яго выпадкова ў... мужа (?!) ў кішэні, што яны жанатыя ўжо чатыры гады.

— Мне здаецца, — казалася Вера, — што Коля закахаўся. Інакш не насіў бы з сабой гэты ліст, не перачытваў яго... Але ж у нас — сям'я, дачушцы трэці гадок... Ды і ў вас — я прачытала — ёсць «мілы Афоня», дык адступіцеся, не пішыце яму, не сустракайцеся — не бурыце наша жыццё.

Не ведаю, чаму я тады не расмялася (хоць вельмі хацелася).

Не ведаю, куды — і, можна сказаць, імгненна — зніклі ўсе пачуцці да Колі. А вось розум — наадварот — уключыўся.

— Пакладзіце гэты ліст назад у кішэню, — параіла я сваёй гасці. — І нічога не бойцеся (ва ўсякім разе — з майго боку). Колю я напішу праўду: што люблю Афоню, што ў нас з ім хутка вяселле.

...Калі выходзіла з дому, каб занесці гэты ліст у паштовую скрынку, «жаніх» мой, разлучнік Афоня, выбег насустрач — пацёрся аб ногі, папрасіўся на рукі.

Я з задавальненнем падняла яго, патрапала за вушкі, паглядзіла па пяшчотнай шыіцы, хоць ён, як кандыдат у «мужы», мог чакаць яшчэ і прысмакаў.

Зоя Наваенка,

г. п. Падсвілле,
Глыбоцкі раён.

ГАЛАВУ МОЖНА ВЕШАЦЬ,

ламаць, сушыць, намальваць...

Але не губляць!

Жыццё ёсць жыццё: нехта ў ім нешта губляе (найчасцей у транспартных сродках), нехта знаходзіць. Для гэтага, наколькі ведаю, нават спецыяльныя бюро створаны пры метрапалітэнах, аўтобусных ды тралебусных парках. І што толькі туды не трапляе: сумкі, планшэты, кашалькі, парасоны, тэлефоны, фотаапараты... Не кажучы ўжо пра дробязь нахшталь тэнісных ракетак ці пальчатка-рукавіц, калі, згубіўшы адну, не будзеш карыстацца і другой... Хіба, можа, пару знойдзеш, як Прынц з Папялушкай? Але ж гэта — хутчэй выключэнне, бо іншых людзей, якія нешта згубілі, шчаслівымі не назавеш.

Дык вось. Хто-ніхто з маіх аднакурснікаў пасля заканчэння Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі застаўся працаваць на кафедрах, з часам атрымаў вучоны званні ўжо ў якасці выкладчыкаў стаў ездзіць у профільныя каледжы ды сярэднія навучальныя ўстановы, каб параіць маладым вучыцца далей — якраз у акадэміі.

Той раз у камандзіроўку збіраліся двое — Іван Іванавіч (назавём яго так), загадчык кафедры, кандыдат навук, і зусім малады аспірант.

Апроч асабістых рэчаў, яны бралі з сабой (калегі вельмі прасілі) аб'ёмны сакваж з метадычнай літаратурай. На вакзал яго прынёс аспірант, ён жа ўладкаваў кнігі на багажнае месца ў вагоне. Цягнік крануўся.

Колькі там часу прайшло, я сказаць не бярэся, але ж правядніца аб'явіла, што хутка іх станцыя — Пінск. Усхваляваны Іван Іванавіч прыліп да вакна, бо цягнік павінен быў сустракаць наш агульны аднакурснік, ён жа дырэктар мясцовага каледжа. Так і ёсць! Прыехаў! Іван Іванавіч заспяшаўся насустрач. Аспірант, баючыся адстаць, рушыў следам за ім.

На пероне пачаліся абдымкі, першыя пытанні пра здароўе, сям'ю, работу, пасля чаго Іван Іванавіч з форсам заявіў: «Мы там рознай літаратуры для вас прывезлі... Віця, пакажы», — павярнуўся ён да маладога калегі, і той, якраз у тую ж мінуту, зразумеў, што і сакваж, і дыпламат з асабістымі рэчамі паехалі ў бок Варшавы...

Чым скончылася гэта гісторыя? Тым, што дырэктар каледжа хутка знайшоў дзяжурнага па станцыі, той звязаўся са сваімі калегамі ў Брэсце, з начальнікам цягніка, які на наступнай станцыі перадаў забыты багаж на пасажырскі цягнік «Варшава — Масква».

І такім чынам яшчэ раз пацвердзіў крылатае: «Абы галаву не згубіць... Усё астатняе, дасць бог, знойдзецца».

Валерый Гаўрыш,

г. Чавусы.

**Рубрыку вядзе
Валянціна ДОУНАР.**

Неасабісты суб'ектыў

ДЗЕСЯЦЬ ДЗЁН, ЯКІЯ НЕ ЗМЯНІЛІ СВЕТ

Нататкі адпускніка ў час пандэміі

ПЕРШАЕ, на што звяртаеш пухаву ў вясковым адпачынку, — сучэльная цэпра і пранізлівая цішыня ўначы. Такое спалучэнне, здаецца, — самае што ні ёсць найлепшае для спакойнага моцнага сну. Але ж менавіта ад яго прывыкламу да іншага гараджаніну ў першую ноч зусім не засынаецца. Доўга ўглядаешся ў тое месца, дзе ў хаце акно, — і нарэшце бачыш светлыя прамавугольнікі шыбаў і фортак, якія ў дзяцінстве здаваліся нейкім вялізным тварам — лоб, вочы, шчокі... Прыслухоўваешся да цішыні — і раптам чуеш, як нехта гучна гукае зверху аб падлогу, павольна і цяжка, моцна сапучы, пасоўваецца да твайго ложка (а гэта кошка саскочыла з шафы). Невыносна звонка цікае гадзіннік (маленькі будзільнік на серванце) — і ты не лянуешся, устаеш, ідзеш сазнаю па насталай падлозе, нясеш яго ў іншы пакой. Ціканне не змаўкае, але хоць становіцца цішэйшым. Пад яго правальваешся ў сон, толькі ненадоўга — на світанні, гадзін у пяць, пачынае цікаць пад самымі вокнамі нейкая птушка, пранізліва-зэдзірыста паўтараючы здзекліва: «Спіць? Спіць? Спіць?» А там і сонца пачынае біць промнямі ў вокны, і ўжо немагчыма моцна заснуць, бо занадта відна...

Зрэшты, гэта толькі першую ноч. Пасля — вельмі хутка — прыходзіць адчуванне поўнага заспакаення і самае, напэўна, патрэбнае чалавеку веданне, якое гэта заспакаенне і нараджае: «Я — дома». Многім з нас, якія інакш жа ў вандроўках па ўсім свеце свой адпачынак і не ўяўлялі, а ў родных мясцінах бывалі толькі на выхадныя, і то не заўжды, гэта веданне вярнула пандэмія. Яшчэ адно пазітыўнае адкрыццё сённяшніх смутных часін.

ПА пандэмію ў вёсцы, канешне, чулі. Прыязджае ўжо ў пятніцу вечарам цэлы натоўп мінчукоў на дачы. Але казаць аб нейкіх там «масавых мерапрыемствах з удзелам вялікай колькасці людзей» не даводзіцца — усе корпаюцца на сваіх сядзібах, робяць грады, ставяць парнікі ды цяпліцы, спяшаюцца: сёлетні халодны май збіў усе планы. Збіраецца народ толькі каля аўтакрамы, якая прыязджае ў вёску тройчы на тыдзень. Нярэдка са спазненнем — тут самы крайні пункт у яе маршруце. Нядаўна дык і ўвогуле з'явілася ледзь не на пяць гадзін пазней. Людзей каля яе збіраецца даволі шмат, у чарзе некаторыя нават у масках, старуюцца вытрымліваць дыстанцыю... Дыхтоўны будынак магазіна, які адчынялі кожны год падчас дачнага сезона і які прыносіў прыбытак значна большы, чым аўтакрама, сёлета стаіць зачынены. Нібыта мясцовыя прадавачкі-пенсіянеркі адмовіліся працаваць, і ў тым прычына. (Але ж, здаецца, гандлёвыя каледжы спраўна працуюць і выпускаюць маладых спецыялістаў сотнямі. Няўжо нельга кагосьці накіраваць прапрацаваць летам у вясковую краму — найлепшая б практыка была. Чамусьці гэта думка нікому з раённых чыноўнікаў у галаву не прыходзіць.)

Некаторым, каб не збіраліся нават каля крамы, прадукты прывозяць дзеці ці ўнукі з недалёкай сталіцы. Стараюцца берагчы старых: самі ў хату не заходзяць, пасядзяць з роднымі людзьмі на адлегласці ў двары — а хочацца ж абняць маці ці бацьку — ды паехалі назад. Праўда, у гэтых

самых немалядых бацькоў паняцце бяспекі ў кожнага сваё. Адна бабуля акуратна працірае антысептыкам усе прывезеныя прадукты перад тым, як паставіць у халадзільнік, з сынам і ўнукам гаворыць толькі па тэлефоне, з чужымі людзьмі — з глыбіні двара. Іншая, толькі адправіўшы ў Мінск дачку, якая нават з машыны выходзіла ў масцы, праз колькі хвілін ужо шыбуе да суседзяў-дачнікаў, што таксама толькі сёння прыехалі з Мінска з малымі дзецьмі. Падышла блізнячка, размаўляе даволі доўга, ідзе з маладой гаспадыняй участка глядзець градкі... Бачыла б дачка, як усе яе старанні абараніць ад заразы родных людзей зводзяцца на нішто. Але ж хіба ім што давядзеш, гэтым нашым бабулям?

АЛЕ гэта так — выпадковыя назіранні. Бо ўсё гэтай парой засяроджана на зямлі — ужо калі яна ў цябе ёсць і ты сюды прыехаў, трэба капаць, раўнаваць, садзіць, сеяць. Найлепшы, павінна вам сказаць, рэлакс ад гарадской мітусні. Сёлета нават рашылі цяпліцу паставіць: сям'я вялікая, часы зараз не самыя лёгкія, хай будзе сваё. Нагадаваўшы расады на гарадскіх вадканях, заказалі тую цяпліцу ў Мінску з дастаўкай і мантажом. Дастаўка ехала роўна тыдзень. Мантажнікі не з'явіліся ні ў дагавораны дзень, ні назаўтра з раніцы — праспалі. З'явіліся бліжэй пад абеда, прычым адзін быў настолькі «стомлены» пасля ўчарашняга, што, пакалупаўшыся крыху ў рыштунку, праспаў увесь час у цыньку пад піўноннымі. Яго маладзейшы напарнік адчуваў сябе нямёмка, увесь час выбачаўся і, як вол, працаваў адзін за дваіх (і трэба сказаць, добра працаваў). Што б я зрабіла ў Мінску ў такой сітуацыі? А т... скандал быў бы знатны! За тут... Цяпліца стаіць? Стаіць. І, здаецца, надзейна. Дакументы падпісалі, усё як паложана. Чаго хвалявацца, нервы рваць? Той жа, стомлены, нават піўнон не памяў. Хай едуць людцы з богам. Тым больш — садзіць памідоры ды першы час. А калі на наступную раніцу ні адно з пасаджаных каліў не будзе завялым — тут і найвялікшая мне будзе радасць...

Ая раскошна цвітуць сёлета сады! А рапс за вёскай — жаўцоткая прастора аж да неба. (Можа, яны і кожны год так цвітуць, але ж калі на тое можна было так спакойна, засяроджана, удумліва паглядзець, ды яшчэ цягам некалькіх дзён.) І як хораша пачытаць дажджлівым днём кніжку — не на смартфон і не паміж станцыямі метро, а звычайную, папяровую, уладкаваўшыся ва ўтульным, любімым з дзяцінства крэсле. Я ўзяла з сабой сёмы том Караткевіча — той, дзе «Чорны замак...» і чытала запоем, нібы першы раз, а ў печцы патрэскавалі дровы, кідаючы аранжавыя водбліскі на старонкі... Амаль забывае адчуванне гармоніі з сабой і з усім навокал. Ці, калі хочаце, шчасце, якое вось так проста і незаўважна ахіне, і ніякая пандэмія ці якая іншая навала менавіта ў гэта імгненне яму не перашкода.

...У адной сацыяльнай рэкламе, якую часта круцяць па нашых каналах гучыць фраза: «Малая радзіма. Каб вярнуцца». Не зусім так. Малая радзіма — каб быць. Самім сабой, асабліва калі вакол кажуць, што «свет ужо ніколі не будзе такі, як раней».

Алена ЛЯЎКОВІЧ.

